

Småland
Västra
Venarum
sept 1930

Myst E. H. Johansson
Skr. av Amanda Kockson
Född 1886 i Nydala.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2875

Den Onde som mjötnare.

En var det strax inne vid här, som he-
tade Greutz, han kunde trolla han. Han ha-
de en svartkonstbok o. på nätterna, när han
låg o. sov, så mol det i kvarnen åt honom,
o. folk höjde långa vägar, hur det stampade o.
binade, som om män hade gått där. De sa,
det skulle va' den Onde själs rent av.

Den onde
Som mjötnare.

Grytgubben.

Vi har inte sett grytgubben, men för i världen brukte han sitta i en liten för (fuer), som stog bredvid källan o. sjunga sin psalm. 'Tiden flyr, när vill du börja! Men före oss bodde det ett fruntimmer här, hon var tvungen att flykta för hans skull, för hon fick aldrig va' i fred för honom. Han sprang där o. glytte o. knackade på fönsterna på nätterna, så hon inte vådde med att sova. Men hon hade då gjort nåt med källan, så all grytgubben hade blivit arg, för vi har vaktat hans källa, o. oss har han aldrig gjort det ringaste för när.

Grytgubben.

2875

"Grytgubben""Grytgubben"

Det var en gång en vallpojke, han vallade kreatur på Augved. Han tog sig för att ta pengarna i källan en morgon. Men sen hittade varken han eller någon annan räll på djurena. Men en dag när bondens hustru på Augved stog o. bakte stenkaker, så kom det en liten gubbe in i köket. Han hade långt skägg o. var bara en alm höj. Hustrun ville va' snäll o. bjöd honom en stenkaka. "Behåll du dina stinke-slanka-stavser," sa' han, "då ä' mina penga' ja' vell ha!" Då förstog hon, att det var grytgubben. Och snart fick hon reda på hur det var, och pojken fick gå lit med pengarna, o. det var knappt gjort, förrän djurena atog hemme vid lågarn.

Småland
Västra
Söderman
nygt. 1930

Yngre av E.H. Johansson
H.
Bor av Frändes Karlsson
Född 1866 i Nydala

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2875

Klafsfrun.

Klafsfrun.

I sjön fanns det havsfruer, trodde ^{de} hon visade sig ibland på böljetopparna o. hon var alltid så fin, demanternas glänste om henne. Men bak till, så de, att hon var ihålig. Somma va' det, som hade med henne att göra, o. de kunde få så mycket fisk, de ville, när som helst, bara de bar bena ner till sjön o. kastade dem i vallnet. - En var det här nere i Gastorp, som de så' att han stog på god fot med havsfrua, o. ville de ha fisk till nåt kalas eller så, så ~~det~~ så de bara till honom, o. då fick de säkert.

Gäst.

Johan, min karl, och jag vi var ute sent en kväll o. kom neråt kyrkan åkades, men precis innevid kyrkan stante hästen, o. Johan fick 'en inte ur fläcken, hur han bar sig åt. Hästen bara starrade i hela kroppen, o. fraggen stod om munnen på'n, o. han var genomblöt på kroppen. Och det dröjde då en halvolimme minut, innan Johan fick en lugner igen. Se där ska' va' en, som inte får ro i sin grav, o. det var nog honom hästen såg, fast vi ingen såg, för djur de har alltid mer ont av sänt än vi människor.

Gäst.

Spöke (en liten gumma)

En gumma går här nere kortan för Hubbe stad, o. hon är inte större än en aln, o. henne har de sett här lite var. Hon är gråklädd o. har huckle på sig. En var det, som kom o. körde i Lomme, neråt kyrkan, o. rätt som det var, begynte hästen o. dra som han hade haft fullt last, o. han var blöt på en liten stund. Nära kyrkan, så såg kårain en liten gumma hoppa av, o. i det samma drog hästen till sig, han höll på fara o. ände, för då blev det så lätt som fönt.

Spöke (en
liten gumma)

2875

Offer i
Källan.

7

Offer i Källan.

Förn kom det mycket folk hit o. offerade o.
tog till vatten - farmor har talt om att det
var de som lå' mer 10 riksdaler i henne, så
starkt va' hon på den tiden. Då kom de alltid
före soluppgången, o. lysta måste de va'. Den siste
jag vet, är Anders Jansson i Fällan, han har flyttat
ur socknen nu, han var här för 2 år sen o. tog
vatten, en tvåkannehink full, när benet hade
svellnat på honom, så han knappt kunde gå.
Han tog o. smörjade vatten på, o. det blev
bra. Men han offerade bara 1 öre, o. grytstubben
lyckte väl det var för lite, så han födde Anders
vill i skogen några dagar efteråt. Och han ^{han} har då ald-
rig gått vilse för här i skogarna, så jag
är då säker på att det var ett straff.

Källaffer.

Före oss har här också bott en som hetade Kari,
 hon brukte alltid åsa källan var midnatt
 o. kvätta den, o. sen åste hon i vattnet igen. —
 o. här är för resten alltid fullt med vatten
 i denna källan, hur mycket vattenbrist det
 är. — o. på kvällen satte hon ut en smörgås,
 o. den var alltid borta morgon därpå.

Källaffer.

Namnet Paradiset.

De kallar vårt ställe för Paradiset, o. det är egentligen ett öknamn. Se förn var det klent beklätt med ärligheta här i Svanarum, o. bönderna stal skog här oppe på vintern, o. svårt var det o. komma på dom, för det var långt mellan husena här. Då tog godägaren (på Hebbestad) o. byggde opp det här huset, o. en som hetade Isak fick bo här o. vakta skogen, o. det lyckte de ju inte om, år klart. Isak han var läsare - det var inte så tätt med dom för en hundra år sen, då det här hände - och så låg det ju mitt oppre i ödemarken, o. då tog de o. kallte't Paradiset. Nu vet folk knappt, att det heter Johanneskygget.

Kuckdot.

En gumma var det, som hade ont sina ögon
- pe det var mest för värk o. revorvar o. kläc
o. svulster o. sicut de hämtade vatten. Hon
skickade sin sonson efter vatten här, o. han
bad en annan pojke gå med. Men när de hade
gätt en leit, så blev de väl trötta, o. de gick
in på en gård o. öste upp vatten istället
o. gick hem med det. Gumman hon ströts
på sina sjuka ögon. "Då märks då'ä' källe-
vatten", sa' hon, "då lena' på må då samma."
Då ser en vad tron gör.

Kuckdot.

2875

Julesed.

Att de brukte ge korna av juladrieket
har jag hört, men en havnarets på julekvät-
ten skulle de alltid ha, s. då skulle en,
när en la' ner, den vicka i örat på kor:
"Den jä' du, för du ska' komma hem i
sommar." Se då skulle korna komma
självant hem på kvällarna, när en hade
släppt ut dem. Det lärde jag mig av en
gubbe i Softeryds s.n. (Ålbo hd), som jag kom
hört, men inte tror jag, de kommer hit bättre
för det. Men jag gjorde det där i många
Herrans år, s. det år inte längre'n jag slutade

Julesed.

Offerkällan vid Paradiset.

I sv. hörnet av Svenarums ev, nära gränsen till Hagshults o. Tafferyds en ligger på torpet Paradisets mark under kubbsteden en offerkälla. Källan ligger en dryg $\frac{1}{4}$ -mil från gamla häradsvägen Svenarums-Hagshult o. den gamle stigen till källan är synnerligen oländig, går över mossar o. kärr. För i tiden (för c:a 125 år sen) var platsen ej bebyggd, o. om nejdens karaktär vittnar namnen Björnaberget o. Vargahålet. Källan är inhuggen i ett litet berg, eller en låg kulle snarare, i dess västra kant. Den är nästan rund, ung. 50 cm. i diameter, $\frac{2}{3}$ meter djup. Förmodligen är den inhuggen i berget. Då källan för omkr. 30 år sedan "reusades" hittades massor av mynt, somliga flera hundra år gamla. Numera är den blott en revärdhet, men värdas av folket på Paradiset mkt. väl.

Skriv endast på denna sida!

287.

Offerkällan
vid Paradiset.

P. d. (b. f.)